

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno studenta:	Milan Horák
Téma práce:	Obcházení zákona, skutečný obsah právních úkonů a zneužití práva ve vztahu k daňovému plánování
Rozsah práce:	63 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce:	6.12.2012

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomant si jako téma své diplomové práce vybral problematiku zneužití práva v daňovém právu a souvisejících doktrín obcházení zákona a zastírání skutečného obsahu právních úkonů. Jedná se o velmi zajímavou problematiku z oblasti daňového práva procesního a soudního přezkumu rozhodnutí správců daně. Tato problematika má i unijní konsekvence, zejména pak vztah k rozhodovací praxi Soudního dvora EU (dále „SDEU“). Výběr této problematiky jako tématu diplomové práce hodnotím velmi pozitivně.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Toto téma předpokládá znalosti finančního a daňového práva, dále pak i správního a evropského práva. Důležitý je přehled v judikatuře tuzemských soudů i SDEU.

O tomto tématu je v současné době v České republice publikován již vcelku dostatečný počet odborných statí. Další literaturu je možné nalézt v zahraničí (diplomant sice uvádí, že vzhledem k tématu práce lze čerpat ze zahraniční literatury jen v teoretické rovině (str. 3), s tím však nemohu souhlasit), popř. ostatní zdroje na internetu. Vstupní údaje jsou tedy vcelku lehce dosažitelné.

Diplomant se o vědeckých metodách, které ve své práci hodlá použít, bohužel oproti zvyklostem běžným při zpracování vědeckých prací nezmiňuje, jedná se však přitom především o analýzu a deskripci.

3. Formální a systematické členění práce

Vlastní práce svým rozsahem splňuje požadavky kladené na diplomové práce, když má 63 stran vlastního textu (diplomant čísluje stránky římskými i arabskými číslicemi). Vnitřní členění je následující: práce má mimo úvodu a závěru, které diplomant nečísluje, čtyři kapitoly, které se dále vnitřně člení. Názvy jednotlivých kapitol této práce jsou následující: 1) Snižování daňové povinnosti; 2) Nástroje správce daně; 3) Zhodnocení právní úpravy a úvahy de lege ferenda; 4) Analýza judikatury.

Tato systematika je vcelku vhodně zvolená, nicméně musím podotknout, že kapitola třetí je nepoměrně krátká. Dále bych si dovilil navrhnout, že by vhodnější název kapitoly 1.3 byl „Krácení daně“ (vzhledem k názvům 1.1 a 1.2).

Práce je doplněna českým a anglickým resumé a seznamem klíčových slov v obou jazycích, seznamem použité literatury a ostatních druhů zdrojů informací (zejména judikatury) a seznamem použitých zkratk.

4. Vyjádření k práci

Téma této diplomové práce je, ačkoliv to tak nemusí vypadat, dosti složité, zejména z hlediska teoretického. Zasahuje totiž i do argumentace soukromoprávní, jíž je nutno aplikovat na svým pojetím odlišnou veřejnoprávní oblast. Právě kvůli této náročnosti tématu je možno poněkud shovívavěji hodnotit samotnou práci.

Diplomant stručně popisuje vývoj nahlížení správců daně a správních soudů na nedovolenou „daňovou optimalizaci“. V analýze je částečně zahrnuta i rozhodovací praxe SDEU.

Z podstatnějších připomínek k práci zmíním jen následující: Nepovažuji za správné, že „skutečný obsah právních úkonů“ (spíše zastírání skutečného obsahu), „obcházení zákona“ a „zneužití práva“ diplomant ve své práci označuje jako „nástroje správce daně“ (str. 1 a násl.). Dále nemohu souhlasit s odtržeností rozhodování českých správců daně a českých správních soudů od obdobné praxe v jiných členských státech EU a rozhodovací praxe SDEU. Zcela jistě právě rozhodovací praxe SDEU má podstatný vliv na rozhodovací praxi českého Nejvyššího správního soudu – pokud diplomant shrnuje, že rozhodovací praxe SDEU a NSS k sobě mají velmi blízko, nespátřuji na tom nic překvapivého, neboť NSS se často inspiroje (jemně řečeno - hruběji by bylo možno použít „opisuje“) argumentací SDEU.

Z koncepčního hlediska bych diplomantovi také vytknul, že zcela rezignoval na vyvození a komentování důsledků toho, pokud je jednání zastřeným právním úkonem, obcházením zákona nebo zneužitím práva. Diplomant sice za využití judikatury nabízí konkrétní příklady těchto situací, jak je zhodnotily soudy, ale již z toho nevyvozuje důsledky takovéto kvalifikace. Přitom právě v právních důsledcích se tyto koncepty velmi liší.

K úplnosti právní argumentace bych také doporučoval doplnit alespoň krátký komentář k možnosti, zda by případná „daňová optimalizace“ mohla být jednáním *contra bono mores*.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíle práce, jak si je diplomant v úvodu vymezil, považuji za vcelku naplněné.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení „Protokolu o vyhodnocení podobnosti závěrečné práce“ v systému Theses.cz	Toto téma bývá v současné době zpracováváno častěji, diplomant k němu nepřistupuje nijak nově nebo nezvykle. Systémem Theses.cz nebyl nalezen dokument, který by vykazoval shodnost s předkládanou prací, tj. počet nalezených podobných dokumentů je tedy nula.
Logická stavba práce	Systematika práce je vzhledem k tématu vcelku vhodně zvolená.
Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací	Diplomant využil řadu zdrojů informací, nicméně převážně zdroje české. Práce se zahraniční literaturou je přitom podmínkou kvalitní diplomové práce. Diplomant vcelku rozsáhle cituje text soudních rozhodnutí, které tak mají na rozsahu práce podstatnější podíl.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Rozsah provedené analýzy by měl být hlubší zejména s ohledem na zhodnocení důsledků jednotlivých konceptů.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je dobrá, nicméně nejsou v ní obsaženy tabulky či grafy.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková i stylistická úroveň je velmi dobrá, diplomant se dopustil jen drobných chyb či překlepů (např. „tak došlo tak“ na str. 32).

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Diplomant by se při obhajobě své práce měl vyjádřit zejména k následujícím otázkám:

- 1) Mohla by podle názoru diplomanta být případná nedovolená „daňová optimalizace“ jednáním *contra bono mores*? Jaké by to mělo důsledky?
- 2) Je v souladu s principem právní jistoty daňového subjektu, že správce daně (správní soud) hodnotí některá jednání jako zneužití práva? Kde jsou limity takového hodnocení?
- 3) Je správní soud oprávněn korigovat „nedostatečné zákonodárství“? Je správní soud oprávněn korigovat „vadné zákonodárství“? Má správní soud pravomoc rozhodnout, že zákon je vadný? (str. 38)

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Tuto práci doporučuji k obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň	Za podmínky kvalifikovaných a argumentačně podložených odpovědí diplomanta během obhajoby navrhuji hodnocení známkou <i>velmi dobře</i> .

V Praze dne 18.1.2013

JUDr. Michael Kohajda, Ph.D.
oponent diplomové práce